

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Delegate za letošnjo glavno skupščino v Šoštanju je izvolilo:

III. Slov. Bistriško učiteljsko društvo: 7. gospica Iv. Vester, učiteljica — Sp. Polskava; 8. Anton Hribnik, učitelj — Črešnjevec. Vodstvo »Zaveze«.

Ljubljansko učiteljsko društvo bo zborovalo v sredo, dne 2. maja ob osmih zvečer v salonu hotela »Ilirija« s tem-le vzporedom: 1. Razdeljeni in nerazdeljeni pouk. Poročevalec tov. Fran. Črnagoj. 2. Učiteljevo delovanje izven šole. Poročevalec tov. Karel Wider. 3. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi člane in prijatelje društva odbor.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo ima dne 3. maja t. l. ob 1. popoldne v šolskem poslopiju na Toplicah svoj redni letni občni zbor. Vzored: 1. Dr. Hubad: O šolski higijeni. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju preteklega leta. 3. Poročilo blagajničarice o društvenem računu. 4. Volitev delegatov k skupščini »Zaveze« v Šoštanju. 5. Volitev novega odbora na podlagi novih odobrenih pravil. Viljem Gebauer, t. č. predsednik.

Pedagoško društvo v Krškem ima dne 3. maja ob 10. uri popoldne v šoli v Cerkljah svoj občni zbor po naslednjem vzporedi: 1. Društvene zadeve. 2. Učiteljevo delovanje izven šole. (Poroča g. Ivan Malnarič). 3. Razgovor o razdeljenem in nerazdeljenem času pouka. 4. Najnovejši pojavi na pedagoškem polju. 5. Tajnikovo in blagajnikovo letno poročilo. 6. Volitev društvenega odbora. 7. Volitev delegatov za glavno skupščino »Zaveze« v Šoštanju. 8. Predlogi in nasveti. — Da se ukrene vse potrebno zastran obeda, naj javi vsak svojo udeležbo najpozneje do 1. maja g. nadučitelju Edv. Bohincu v Cerkljah. K obilni udeležbi vabi v imenu odbora Josip Brinar, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo kranjskega okraja zboruje dne 3. maja popoldne ob dveh v Senčurju s sledečim dnevnim redom: a) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. b) Volitev delegatov za »Zavezino« zborovanje in volitev novega odbora. c) Novi šolski in učni red, poroča tovariš Ivanc, učitelj v Kranju. d) »Gos« po biološki metodi — konferenčno poročilo — predava tovariš Rapè, nadučitelj v Smledniku. e) Razgovor o kandidatih v okrajni šolski svet. K številni udeležbi vabi odbor.

Postojnsko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v Postojni dne 6. maja t. l. ob 11. uri popoldne v šolskem poslopiju s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov; 2. poročilo tajnikovo; 3. poročilo blagajnikovo; 4. slikanje v najvišjem razredu ljudske šole, praktični nastop — g. Albin Stritar, učitelj v Postojni; 5. nerazdeljen in razdeljen čas pouka, poroča nadučitelj g. Rudolf Horvat; 6. volitev delegatov za glavno skupščino »Zaveze« v Šoštanju; 7. volitev odbora; 8. razni nasveti. Glede 5. točke se prosijo vsi p. n. gg. društveniki in društvenice, da blagovolijo to temo dobro premisliti, da bo razgovor tem temeljitejši. Z ozirom na bogati vzored vabi k polnoštevilni udeležbi odbor.

Popoldne izlet v postojnsko jamo in poset vinske razstave.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 6. maja ob eni popoldne v Šmarju. Razprave: Razdeljen in nerazdeljen pouk; konferenčna vprašanja in slučajnosti. Namjeravani majniški izlet se ne more vršiti, ker začne nedeljski večerni vlak voziti šele 3. rožnika. — K obilni udeležbi uljudno vabi Strmšek.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 10. maja t. l. ob 1/2 11. uri popoldne v okoliški šoli po sledečem vzporedi: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Kako se je ozirati na individualnost pri vzgoji in pouku (G. Šorn). 4. Volitev delegatov za »Zavezo«. 5. Nasveti. — K prav obilni udeležbi vabi Kopic, predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje v nedeljo dne 6. maja t. l. ob 11. uri popoldne v šoli na Vidmu. Vzored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. Razgovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih a) in b), na katere se naj vsi društveniki pripravijo. 4. Želje in nasveti. Ob 1/2 10. uri imajo poročevalci o temi c) svoje posvetovanje. — Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v četrtek dne 3. majnika t. l. ob 10. uri popoldne v Čadramu. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tovariša Jurka o novem šolskem in učnem redu (nadaljevanje in konec). 4. Predavanje tov. Rosensteina: Na kaj naj učitelj pazi pri prestopu iz nižjega razreda v višji razred. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Predlogi in nasveti. — Pri jako ugodnem vremenu izlet na Kebelj! — K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Goriško.

Učiteljskega društva goriškega okraja izvanredni občni zbor bode v četrtek, dne 3. maja 1906 ob 1/2 10. uri zjutraj v gornjem prostoru kavarne »Central« v Gorici. — Dnevni red: 1. Zavezino zborovanje: a) Volitev delegatov. b) Razdeljen in nerazdeljen pouk v ljudski šoli. 2. Učiteljski konvikt. 3. Tolmačenje novega zakona. 4. Razni predlogi in nasveti. K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Književnost in umetnost.

Stritarjeva razglednica. »Zvezna trgovina« v Celju je izdala Stritarjevo razglednico, ki nam kaže pesnikovo glavo. Na vsaki strani se klanja pesniku Slovenka v narodni noši, vsaka s šopkom v roki. Razglednico je narisal mladi moderni umetnik Maksim Gaspari.

XLII. redni občni zbor »Slovenske Matice« se vrši v sredo, dne 16. velikega travna 1906, ob šestih popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«, Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov oговор. 2.) Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. rožnika lani do 30. malega travna letos. 3.) Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za leto 1905. Računski sklep in ostali računi so gg. društvenikom v pisarni na ogled in jim bodo pri občnem zboru samem tiskani na razpolaganje. 4.) Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a) društva. 5.) Poročilo blagajnikovo za leto 1906. 6.) Poročilo o spremembi društvenih pravil. 7.) Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gg. dr. Frančišek Ilešič, Anton Koblar, Josip Kostanjevec, Frančišek Levec, Frančišek Novak, Frančišek Orožen, Rajko Perušek, Frančišek Šuklje, dr. Ivan Tavčar in dr. Frančišek Zbašnik. — Razen njih bo občnemu zboru izvoliti mesto izstopivšega dr. Ivana Janežiča še enega odbornika za dobo dveh let. — V odboru pa še ostanejo gospodje: Anton Bartel, dr. Frančišek Detela, Jakob Dimnik, Frančišek Finžgar, Engelbert Gangl, Frančišek Govékar, Peter Grasselli, dr. Ant. Gregorčič, Frančišek Hubad, Ivan Majciger, Frančišek Milčinski, dr. Matija Murko, dr. Mihael Opeka, Luka Pintar, Maks Pleteršnik, dr. Lovro Požar, Andrej Senekovič, dr. Jak. Sket, dr. Josip Starč, Ivan Sušnik, Luka Svetec, dr. Valter Smid, Ivan Šubic, Anton Trstenjak, Jakob Turk, dr. Aleš Ušeničnik, Ivan Vilhar, Frančišek Wiesthaler in Vilibald Zupančič. Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se vstevajo tudi lastnoročno podpisani volilni listki nenavzočih društvenikov. 8.) Posamezni nasveti in predlogi. Kdor želi v smislu § 4, lit. a) društvenih pravil postaviti kak nasvet, ga mora po § 2. lit. a) opravičnega reda predložiti odboru in storiti to vsaj do 9. velikega travna t. l., če hoče, da pride v občnem zboru na razgovor.

„Popotnik“. Letnik XXVII. Štev. 4. — Dragotin Pribil objavlja na uvodnem mestu začetek razprave »Obiteljski večeri«. Prvo poglavje razpravlja o potrebi stikov med šolo in domom. Že iz začetka je razvideti, da je razprava sad resnih študij. — Na drugem mestu čitamo tudi začetek

Matije Herica razprave »O bistvu, pomenu in važnosti Kernovega določnega glagola. — O glagolu »biti« kot predikat in o povedju.« Spis je dokaz temeljite strokovne izobraženosti, razprava sama obeta postati vrlo zanimiva. Kakor se vidi, je glagol »biti« začel biti! — Josip Brinar piše »O reklih in o njih uporabi v šoli.« Razprava temelji na bogatem poznavanju narodnih izrekov in prislovic. — Ante Beg končuje poročilo o »Redki književni starini.« Iz poročila je razvidno, kak orjaški korak je napravilo naše ljudsko šolstvo v enem stoletju. — »Književno poročilo« prijavlja začetek temeljite in podrobne ocene knjig »Slovenske Šolske Matice« za leto 1905. — V razpredelku »Šolstvo v tujini« čitamo poročilo o šolstvu v Budimpešti in o japonskem šolstvu. — V »Listku« govori Dragotin Svoboda o slavnem češkem pesniku Svatopluku Čechu, »Pedagoški paberki« in »Kronika« pa objavljata 27 najrazličnejših novic, nabranih po svetovnem pedagoškem polju. — Tako se torej tudi ta »Popotnikova« številka odlikuje po raznovrstni in bogati vsebini ter dela čast pisateljem in uredniku.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Blag mož vsled njemu izkazane usluge po tovarišu Fran Črnagoju 7 K; č. gospa Ivana Mayer iz D. M. v Polju 4 K, namesto venca na krsto gospe M. Wigele. Logaška posojilnica 30 K. Živelci učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt sta plačala: tovariš Ivan Lokar, učitelj v Dobljčih pri Črnomlju; tov. Jakob Marn, nadučitelj na Viču pri Ljubljani. Bog plati!

Osebnosti iz Istre. Alojzij Jarinovič je postal nadučitelj II. razreda na Sušaku; Marija Karbončič, učiteljica II. razreda na dekliški ljudski šoli v Isoli; K. Dobrič, definitivna učiteljica III. razreda na dekliški ljudski šoli na otoku Krku in Josipina Debevc, definitivna učiteljica II. razreda v Vizinjanu.

Osebnosti na Štajerskem. Nadučitelj na šulferajnski šoli v Pekrah je postal Julij Ogrisegg, dosedaj nadučitelj v Kljunah. Definitivne učiteljice so postale: v Ljubnem Franja Hrovat iz Zabukovja; pri Mali Nedelji ondotni supletinji Olga Cvahte in Franja Jandl, v Makolah Olga Bradaška iz Sel pri Slov. gradu. Učitelj V. Frisch je premeščen iz Ptuja v Gusswerk.

Odlikovanje nadučitelja. Minister za uk in bogočastje je podelil nadučitelju doblaveške ljudske šole na Koroškem, A. Dreotu, v priznanje za njegovo večletno plodonosno delovanje v učiteljski službi naslov ravnatelja.

Naj se pribije! C. kr. okrajni glavar gospod Tekavčič v Litiji je pred kratkim imenoval brez vsake seje c. kr. okrajnega šolskega sveta — vse krajne šolske nadzornike za ljudske šole v litijskem okraju. Kaj ne, ta pa zna rešpektirati šolske zakone? Ker so vsa imenovanja krajnih šolskih nadzornikov nezakonita — naj jih c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani razveljavi, če mu je vsaj nekoliko na tem, da se zakon izpolnjuje in rešpektira. Ta gospod glavar Tekavčič je kakor paša, ki rešuje brez seje tudi druge stvari sam, ne da bisklicoval seje; tako n. pr. imenuje vsečasne in zasilne učitelje sam; akoravno ni nobene nujnosti — stavi semtertja tudi z definitivno imenovanje deželnemu šolskemu svetu — brez seje — predloge — pod pretvezo, saj je en sam prosilec. Sej c. k. okr. šolskega sveta ta gospod Tekavčič sploh ne pozna, ker ima baje na leto le 3 do 4 seje — ne pa zakonito vsak mesec. Volitve novih svojih zastopnikov za prihodnjo dobo bosta deželni odbor in učiteljstvo torej lahko opustila, ker se v Litiji pašuje tako nezakonito.

»Slovenski Učitelj« in regulacija učiteljskih plač. Vsake svete čase, kadar nima nič drugega gradiva, se spomni »Slovenski Učitelj« tudi regulacije učiteljskih plač, in sicer ponižno in pohlevno, kakor se spodobi za glasilo

katehetov. Sedaj, ko ni dež. zbora, piše »Slovenski Učitelj« »Pri nas ima bodočnost samo stranka, ki ima program Slov. Ljudske stranke, pa naj se imenuje potem kakor se hoče. Ne varajmo se! Vsaka volilna reforma bo pomnožila politično moč Slov. Ljudske Stranke. Že sedaj se proti njeni volji ni moglo nič uspešnega storiti, kolikor manj se bo moglo po novih volitvah. In jasno je, da se bo učiteljstvo moralo sprijazniti s to stranko, ako bo hotelo imeti poštene plače. Naj se Jelenc et consortes še dalje sučejo v liberalnih krogih, a korist učiteljskega stanu terja, da se začne pametnejša politika, kakor so jo uganjali »voditelji« zadnja leta. Prosimo, da se o tem premišlja!« — O tem ni treba nobenega premišljanja, konstatovati je treba samo, da je ta izjava jako jako žalostna, ker je dokaz popolne stanovske nezavednosti. Učiteljstvo ni nobena politična stranka, ampak je stan. In zato zahteva učiteljstvo regulacije plač in pa tudi zato, ker je sedanja plača v kričečem nasprotju s § 55. drž. šolskega zakona. To je vse premišljanje! Kdor misli drugače, ta hoče napraviti učiteljstvo za političnega sužnja, a učiteljstvo se mu ne vda. In tako tudi »voditelji« ne! Naš voditelj je stanovska zavednost in vera v lastno moč. Kadar pridejo prijatelji »Slovenskega Učitelja« do prepričanja, kako potreben je učiteljski stan, takrat bo tudi njegov urednik, učitelj Jaklič, brez vsakega daljnega premišljanja za regulacijo plač.

Evangelist, ki ne ljubi resnice. »Slovenec« z dne 20. aprila, št. 90, piše, da so v Bohinju ustanovili društvo »Savica«. Na tem ustanovnem shodu je govoril g. dr. Krek. No, to ni nič posebnega, saj dr. Krek rad govori. Če nič drugega ne ve, pa pove, da je kmet od nog do glave. Ako govori, Bog mu blagoslovi! Toda posvečeni gospodje morajo pri vsaki priliki črniti šolo. Govoril je dr. Krek med drugim: »Pri nas šole človeka večkrat odbijajo. Otroku se šola zamrzi, in ko zapusti šolo, vrže knjige v kot in počasi skoro pozabi — brati in pisati.« — Ako bi bil dr. Krek govoril jasneje, n. pr. »Otroku se šola zamrzi, kar je glavna zasluga nas posvečenih in našega hujskajočega lista »Domoljuba«, kjer posebno črnimo šolo in učiteljstvo itd.« bil bi govoril resnico, tako pa je le zavijal na škodo učiteljstva. Čuden Evangelist, ki ne ljubi resnice in miru!

Seja c. kr. okr. šolskega sveta v Tolminu. Dnevni red uvodne učiteljske skupščine se vzame na znanje. Eno-razrednica v Čezsoči se razširi v dvorazrednico. Ustanovi se redna šola v Plužnjah pri Bovcu. Oddado se za zidanje šolska poslopja: v Selih, Rutih, Idriji in Soči. Premesti se začasni učitelj Rudolf Fajgelj iz Sedla v Novake, Boiana Boltar iz Kala v Sedlo. C. kr. dež. šolski svet je potrdil razširjenje trirazredne ljudske šole v Cerknem v štirirazredno.

»Deutscher Lehrerverband für Krain und Küstenland« so osnovali v Ljubljani o velikonočnih počitnicah. Ustanovnega zborovanja se je udeležilo 65 članov. Shod se je vršil v ljubljanski kazini pod predsedstvom prof. Schrautzerja. Zborovalce je pozdravil v imenu nemškega društva prof. dr. Binder in v imenu nemškega učiteljstva onkraj Krasa ravnatelj Brunnlechner. O pomenu in namenu društva je govoril c. kr. okr. šolski nadzornik prof. Peerz. Smoter društva je označil z besedami: »Unserer Schule das Können, unserem Volkstume das treue, deutsche Herz, für den kranken Amtsbruder die Sorge.«

Tretji katoliški shod se vrši koncem avgusta letos v Ljubljani.

Članom c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško je imenovan gosp. dr. Hilarij Zorn, c. kr. profesor veronauka na goriški realki.

Poročil se je tovariš dr. Tomaž Romih, meščanski učitelj in župan v Krškem, z gospodično Ano Schmidingerjevo, učiteljico istotam. Čestitamo!

Stalno je upokojen tovariš Josip Trampuž, nadučitelj v Kostanjevici na Goriškem.

Specijaliteto imenuje »Freie Lehrerstimme« klasifikacijo konferenčnih poročil, ki smo o nji govorili v 9. letošnji številki. Imenovani list pravi, da bi bili ti dokumenti »Amtsschimmeln« važna pridobitev za avstrijski šolski muzej.